

Sut y gall CYSAG fonitro safonau?

Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol (CYSAG)

Prif swyddogaeth CYSAG yw monitro addysg grefyddol ac addoli ar y cyd a chynghori'r awdurdod lleol ar faterion sy'n ymwneud ag addysg grefyddol ac addoli ar y cyd. Mae Cymdeithas CYSAGau Cymru yn credu y dylai'r cyngor hwn fod yn seiliedig ar wybodaeth gyfredol. Mae llawer o CYSAGau yn monitro safonau trwy wahodd ysgolion i rannu eu hunanarfarniad Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd ag aelodau CYSAG.

Gwybodaeth bellach:

- Cymdeithas CYSAGau Cymru: www.wasacre.org.uk
- Addysg Grefyddol ac Addoli ar y Cyd: Cylchlythyr 10/94 (Swyddfa Gymreig)
- Felly rydych yn ymuno â'ch CYSAG lleol: llawlyfr ar gyfer aelodau CYSAGau yng Nghymru (Cym. CYSAGau C)
- Canllawiau ynglŷn ag Addoli ar y Cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru, 2012);
- Adolygiad o Adroddiadau CYSAG (Llywodraeth Cymru, 2011 and 2013)

Adran Addysg a Sgiliau Cymru (AdAS)

Mae'r rhan fwyaf o CYSAGau yng Nghymru wedi mabwysiadu'r 'Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol i ddysgwyr 3-19 oed yng Nghymru' neu'i addasu fel eu maes llafur cytûn. Mae Llywodraeth Cymru wedi cefnogi addysg grefyddol yng Nghymru trwy ddarparu canllawiau i gefnogi athrawon, penaethiaid ac aelodau CYSAG. Maent yn cynnig gwybodaeth ddefnyddiol am ddulliau addysgu, adnoddau ac asesu. Roedd proses gymedroli allanol genedlaethol 2010 -12 yn gyfle i adrannau AG mewn ysgolion uwchradd ddangos eu dealltwriaeth o lefelau cyrhaeddiad Addysg Grefyddol.

Gwybodaeth bellach

- <http://cymru.gov.uk> > chwiliwch am Addysg Grefyddol
- Y Maes Llafur Cytûn (neu'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol ar gyfer Addysg Grefyddol yng Nghymru)
- Addysg Grefyddol: Canllawiau ar gyfer Cyfnodau Allweddol 2 a 3 (2011)
- Proffiliau Enghreifftiol Dysgwyr yng NghA 2 a 3 mewn Addysg Grefyddol: Canllawiau Ychwanegol (2011)
- Addysg Grefyddol: Canllawiau i ddysgwyr 14-19 oed(2009)
- Pobl, Cwestiynau a Chredoau: Addysg Grefyddol yn y Cyfnod Sylfaen (2013)
- Addysg Grefyddol: Adroddiad y Prif Safonwr 2012 (<http://cbac.co.uk>)

ESTYN

Mae arolygiadau ESTYN yn seiliedig ar bump maes arolygu:

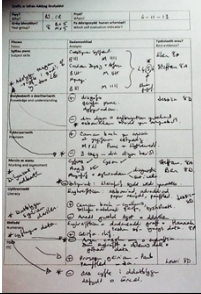
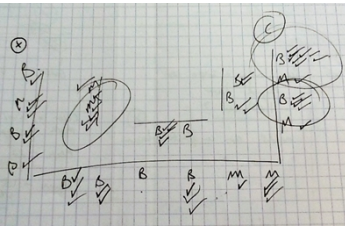
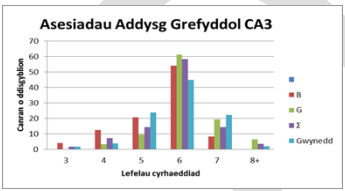

1. Safonau
2. Lles ac agweddau ddysgu
3. Addysgu a phrofiadau dysgu
4. Gofal, cymorth ac arweiniad
5. Arweinyddiaeth a rheolaeth

Prin yw'r adroddiadau arolygiadau ysgol sy'n cynnwys sylwadau ar safonau Addysg Grefyddol ac addoli ar y cyd. Cyhoeddwyd adolygiad thematig o Addysg Grefyddol mewn Ysgolion Uwchradd ym mis Mehefin 2013 ac mae'n cynnig argymhellion i awdurdodau lleol, ysgolion a CYSAGau.

Gwybodaeth bellach:

- www.estyn.org.uk
- Addysg Grefyddol mewn Ysgolion Uwchradd (ESTYN, Mehefin 2013)
- Addysg grefyddol a moesol yng nghyfnod allweddol 2 a chyfnod allweddol 3 (ESTYN, Haf 2018)
- Arweiniad atodol : addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol (Hydref 2017)

Pa dystiolaeth a ddefnyddir gan ysgolion wrth ddod i farn?

<p>Craffu ar lyfrau</p> 	<p>Mae athrawon yn casglu sampl o waith disgyblion, (<i>e.e. amrediad o allu, oed, bechgyn a merched</i>) er mwyn helpu'r cydlynnydd i ateb cwestiynau megis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pa gynnydd a wneir gan ddisgyblion yn eu sgiliau AG? A oes grwpiau o ddisgyblion yn tangyflawni? • I ba raddau y mae'r gwaith yn adlewyrchu gofynion y Maes Llafur Cytûn? • I ba raddau y mae gwaith y dysgwyr yn datblygu'r medrau a nodir yn y Fframweithiau Llythrennedd, Rhifedd, a Chymhwysedd digidol Cenedlaethol? • Pa welliannau sydd angen i ni eu gwneud wrth i ni gynllunio, darparu ac asesu addysg grefyddol?
<p>Arsylwadau gwersi</p> 	<p>Mae athrawon ac arweinwyr ysgol yn arsylwi gwersi er mwyn helpu'r cydlynnydd i ateb cwestiynau megis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pa gynnydd a wneir gan ddisgyblion yn eu sgiliau AG? A oes grwpiau o ddisgyblion yn tangyflawni? • A yw'r dysgwyr yn dangos cymhelliant uchel? A ydynt yn cyfrannu i'w dysgu? • I ba raddau y mae gwaith y dysgwyr yn adlewyrchu gofynion y Maes Llafur Cytûn? • I ba raddau y mae gwaith y dysgwyr yn datblygu'r medrau a nodir yn y Fframweithiau Llythrennedd, Rhifedd a Chymhwysedd digidol Cenedlaethol? • Pa welliannau sydd angen i ni eu gwneud wrth i ni gynllunio, darparu ac asesu addysg grefyddol?
<p>Holiaduron a chyfweiliadau</p> 	<p>Gall ysgolion ddadansoddi canlyniadau holiaduron a ddefnyddiwyd i ganfod barn disgyblion, athrawon a rhieni i gwestiynau megis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beth yw eu barn am 'gynnwys' y gwersi AG? A oes grwpiau arwyddocaol o ddisgyblion/rhieni sy'n cynnig barnau gwahanol? • Pa gynnydd a wneir ganddynt yn eu sgiliau Addysg Grefyddol? • Beth yw eu rhagdybiaethau/barnau/agweddau tuag at Addysg Grefyddol? • Pa welliannau sydd angen i ni eu gwneud wrth i ni gynllunio, darparu ac asesu addysg grefyddol?
<p>Data</p> 	<p>Gall ysgolion ddefnyddio data asesiadau athro neu ganlyniadau arholiadau allanol (uwchradd yn unig) er mwyn adnabod tueddiadau neu batrymau?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pa mor dda y mae bechgyn/merched/grwpiau o ddisgyblion yn perfformio dros gyfnod? (<i>pob ysgol</i>) • Pa mor dda y mae disgyblion ein hysgol/adran ni yn perfformio mewn cymhariaeth ag ysgolion/adranau eraill? (<i>ysgolion uwchradd yn unig</i>) • A oes grwpiau o ddisgyblion sy'n tangyflawni? (<i>pob ysgol</i>) • Pa welliannau sydd angen i ni eu gwneud wrth i ni gynllunio, darparu ac asesu mewn addysg grefyddol?
<p>Eraill</p> <p>Newyddion Addysg Grefyddol Religious Education News</p>	<p>Gall barn ysgolion hefyd fod yn seiliedig ar dystiolaeth arall megis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Llwyddiant mewn cystadlaethau AG lleol neu genedlaethol; • Cyfrannu tuag at ddigwyddiadau/cynadleddau/prosiectau/cyhoeddiadau lleol neu genedlaethol; • Adroddiadau monitro gan aelodau eraill o'r staff <i>e.e. cydlynwyr llythrennedd rhifedd neu TGCh</i>; • Cofnodion cyfarfodydd gyda staff, llywodraethwyr neu ymwelwyr CYSAG; • Ymchwil gweithredu gan aelod o Gymuned Ddysgu Broffesiynol; • Achrediad allanol, <i>e.e. Marc Ansawdd Addysg Grefyddol</i> http://www.reqm.org/wales

Canllawiau CYSAG (tudalennau 3, 4, 5 a 6)

I ba raddau y mae ddarpariaeth yr ysgol yn hyrwyddo datblygiad personol y disgyblion? (Maes arolygu 4.2)

Bydd arfarnu safonau a'r ddarpariaeth ar gyfer addysg grefyddol yn gymorth i'r ysgol arfarnu maes arolygu 4.2 sef 'Datblygiad personol (gan gynnwys datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol).

Mae arweiniad arolygu ESTYN (Medi 2017) ar gyfer datblygiad ysbrydol a moesol yn nodi:

"Dylai arolygwyr ystyried y graddau y mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd effeithiol i ddisgyblion ddatblygu gwerthoedd sicr a sefydlu eu credoau ysbrydol a moesegol. Dylent ystyried pa mor dda y mae'r ysgol yn hyrwyddo egwyddorion sy'n helpu disgyblion i wahaniaethu rhwng da a drwg. Dylent ystyried pa mor dda y mae'r ysgol yn datblygu gallu disgyblion i fyfyrion ar ymatebion crefyddol ac anghrefyddol i gwestiynau sylfaenol ac i fyfyrion ar eu credoau neu eu gwerthoedd eu hunain. Dylent ystyried i ba raddau y mae'r ysgol yn meithrin gwerthoedd sy'n cael eu rhannu, fel gonestrwydd, tegwch, cyfiawnder a chynaliadwyedd, ac yn helpu disgyblion i ddeall anghenion a hawliau pobl eraill yn lleol, ac fel aelodau o fyd eang ac amrywiol."

O fewn amserlen cylch hunan arfarnu'r ysgol bydd angen ystyried pa dystiolaeth fydd yn helpu'r ysgol ddod i farn ar maes arolygu 4.2. Mae gan addysg grefyddol ac addoli ar y cyd gyfraniad pwysig i'r maes hwn.

Mae'r cwestiynau enghreifftiol canlynol yn seiliedig ar Fframwaith Arolygu Cyffredinol ESTYN (Medi 2017) a'r cwestiynau a defnyddiwyd gan ESTYN yn ystod arolygiad thematig ar addysg grefyddol yn ystod tymor yr Hydref 2017. Nid oes disgwyl i ysgol ateb pob cwestiwn, ond o drafod rhain gyda staff, llywodraethwyr, disgyblion ac ymgynghorydd cefnogi gwelliant bydd ysgol yn gallu adnabod cryfderau a meysydd gwella fydd yn eu galluogi i gynllunio gwelliannau.

Maes Arolygu 1: Safonau

Cofiwch gynnwys geirfa feintiol ac arfarnol ac enghreifftiau o waith 'go iawn'!

- Beth yw eich barn am safonau addysg grefyddol yn eich ysgol? (*Disgyblion CS, CA2, CA3, CA4, CA5*)
- Pa mor dda y mae disgyblion yn ymdrin â'r cwestiynau sylfaenol, yn archwilio i gredoau, dysgeidiaethau ac arfer(ion) crefyddol ac yn mynegi ymatebion personol i gredoau, dysgeidiaethau, arferion, a chwestiynau sylfaenol?
- I ba raddau mae grwpiau o ddisgyblion yn gwneud cynnydd mewn addysg grefyddol? Beth welwch chi yn eu gwaith sy'n dangos eu cynnydd?
- I ba raddau mae disgyblion yn defnyddio'u medrau siarad a gwranddo, darllen ac ysgrifennu, rhifedd a TGCh yn briodol mewn addysg grefyddol?
- Rhowch enghraifft o sut mae'r disgyblion wedi datblygu eu medrau meddwl, eu creadigrwydd a'u medrau corfforol mewn gweithgareddau addysg grefyddol yn yr ystafell ddosbarth a thu allan?
- Pa faterion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf?

Maes Arolygu 2: Lles ac agweddau at ddysgu

Cofiwch gynnwys geirfa feintiol ac arfarnol ac enghreifftiau o waith 'go iawn'!

- A yw'r disgyblion yn dangos diddordeb mewn addysg grefyddol?
- Beth ydych chi'n teimlo y mae disgyblion yn ei ennill o wersi addysg grefyddol?
- Pa faterion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf?

Maes Arolygu 3: Addysgu a phrofiadau dysgu

Cofiwch gyfeirio at enghreifftiau o'r darpariaeth. Amser i'r pwnc? % sy'n dewis fel opsiwn Ast. Cref? % sy'n cael achrediad am AGref statudol.

- Sut ydych yn gwybod bod eich ysgol yn bodloni'r gofynion statudol ar gyfer addysg grefyddol?
- Sut mae addysg grefyddol yn cael ei haddysgu yn eich ysgol?
- A yw'r addysg grefyddol yn llwyddo i ennyn ddiddordeb y disgyblion?
- Pa mor dda y mae'r gwersi/gweithgareddau yn datblygu gwybodaeth a dealltwriaeth y disgyblion o gredoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol yn ogystal a'u medrau pwnc a'u medrau trawsgwricwlaidd?

- Beth yw ansawdd y cynllunio ar gyfer addysg grefyddol? (adeiladu ar wybodaeth, dealltwriaeth a medrau blaenorol? amcanion clir? dulliau addysgu? adnoddau?)
- Pa mor dda y mae'r adborth mewn addysg grefyddol yn helpu disgyblion i wybod pa mor dda y maent yn ei wneud a beth mae angen iddynt ei wneud i wella?
- Ym mha ffyrdd ydych chi'n asesu ac yn olrhain cynnydd disgyblion mewn addysg grefyddol?
- Sut mae'r cynllunio ar gyfer addysg grefyddol yn helpu'r disgyblion i fod yn unigolion uchelgeisiol, hyderus, dyheadol a gwybodus? A ydych wedi dechrau ymateb i argymhellion 'Dyfodol Llwyddiannus'?
- I ba raddau y mae'r ysgol yn rhoi ystod eang a phriodol o brofiadau, tu fewn a thu allan i'r dosbarth, er mwyn datblygu diddordeb a medrau'r disgyblion mewn addysg grefyddol?
- A yw'r ysgol yn trefnu unrhyw deithiau neu ymweliadau sy'n gysylltiedig ag addysg grefyddol? Pa grwpiau blwyddyn, pa mor aml, a sut mae'r teithiau hyn yn cyfoethogi'r cwricwlwm?
- A yw'r addysg grefyddol yn adlewyrchu natur cyd-destun yr ysgol? A yw'n adlewyrchu amrywiaeth ddiwylliannol, ieithyddol ac ethnig Cymru ac ardal leol yr ysgol?
- I ba raddau mae'r gweithgareddau addysg grefyddol yn rhoi cyfleoedd cynyddol pwrpasol i ddisgyblion ymarfer a datblygu eu medrau llythrennedd, rhifedd a TGCh i'r safon briodol?
- Pa faterion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf?

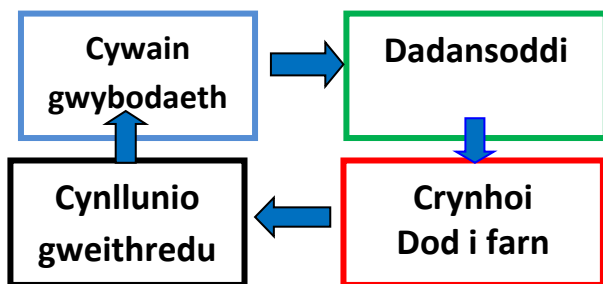
Maes arolygu 4: Gofal, cymorth ac arweiniad

- I ba raddau mae gwersi/gweithgareddau addysg grefyddol yn helpu disgyblion i fod yn ddinasyddion gweithredol?
- Sut mae'r disgyblion yn dylanwadau ar yr hyn y maent yn ei ddysgu mewn addysg grefyddol?
- A yw'r ysgol yn cymryd rhan mewn unrhyw weithgareddau cymunedol neu a oes ganddi gysylltiadau ag unrhyw arweinwyr neu sefydliadau ffydd?
- Beth yw cyfraniad addysg grefyddol i ddealltwriaeth disgyblion o'u diwylliant, y gymuned leol a'r byd ehangach?
- Rhowch enghreifftiau o sut mae addysg grefyddol wedi helpu disgyblion i ddeall materion yn ymwneud â chydarddoldeb ac amrywiaeth, ystrydebau neu eithafiaeth crefyddol, hawliau dynol?
- I ba raddau mae'r ysgol yn helpu disgyblion i ddatblygu gwerthoedd sicr a sefydlu eu credoau ysbrydol a moesegol?
- Pa mor dda mae'r ysgol yn datblygu gallu disgyblion i fyfrio ar ymatebion crefyddol ac anghrefyddol i gwestiynau sylfaenol ac i fyfrio ar eu credoau neu eu gwerthoedd eu hunain?
- A yw'r ysgol yn bodloni'r gofynion statudol parthed addoli ar y cyd?
- Beth yw ansawdd yr addoli ar y cyd? Pa mor dda y mae'r ysgol yn ei gynllunio dros gyfnod?
- Sut mae'r ysgol yn cadw disgyblion yn ddiogel rhag peryglon radicaleiddio, e.e. *deunydd eithafol naill ai drwy siaradwyr gwadd neu siaradwyr ar ymweliadau a safleoedd*?
- **Sut ydych chi'n sicrhau y caiff pryderon ynghylch sylwadau a wneir gan ddisgyblion yn ystod gwersi addysg grefyddol eu hystyried yn briodol?**
- Pa faterion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf?

Maes arolygu 5: Arweinyddiaeth a rheolaeth

- A oes gan yr arweinydd pwnc addysg grefyddol y medrau a'r ddealltwriaeth angenrheidiol i arwain y pwnc yn effeithiol?
- A yw'r staff yn gallu manteisio ar ddatblygiad proffesiynol mewn addysg grefyddol?
- Sut ydych yn dyrannu adnoddau i gynorthwyo i addysgu addysg grefyddol?
- **Sut caiff rhieni eu hysbysu am eu hawl i dynnu disgyblion o wersi addysg grefyddol? Sawl disgybl sy'n cael eu tynno o wersi addysg grefyddol gan eu rhieni ac a oes gan yr ysgol drefniadau da i ddarparu ar eu cyfer yn ystod gwersi addysg grefyddol? A yw'r nifer hon wedi cynnydd/gostwng/aros yr un fath dros y 5 mlynedd diwethaf? O ba grwpiau y daw'r disgyblion hyn? A ydych yn cael sgwrs a rhieni ynghylch eu penderfyniad?**
- **Ym mha ffyrdd y mae darpariaeth eich ysgol ar gyfer addysg grefyddol yn helpu i hyrwyddo cydlynid cymunedol gwell?**
- Pa mor aml ydych chi'n monitro addysg grefyddol? Sut caiff y wybodaeth hon ei rhannu a staff perthnasol eraill?
- A ydych yn ystyried safbwyntiau disgyblion yn yr adroddiad hunan-arfarnu a'r cynlluniau gweithredu?
- A ydych yn cydweithio gydag athrawon sy'n addysgu addysg grefyddol mewn ysgolion eraill? Beth yw effaith hyn?
- Beth yw'r 'enghraifft gorau o addysg grefyddol' y gallwch ei rannu gyda'ch CYSAG lleol neu gydag athrawon eraill?
- Pa faterion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf?

Sut y gall CYSAGau fonitro safonau?

Sut y gall CYSAG gywain gwybodaeth?

- trwy ofyn i ysgolion gyflwyno gwybodaeth a hunanarfarniad;
- trwy gomisiynu 'arbenigwr' i ymweld â sampl o ysgolion a darparu adroddiad tymhorol;
- trwy drefnu bod yr aelodau yn ymweld ag ysgolion;
- trwy ofyn i ddisgyblion, staff a llywodraethwyr mewn sampl o ysgolion gwblhau holiadur ar-lein;
- trwy edrych ar ganlyniadau arholiadau allanol ac asesiadau athro CA3 (ysgolion uwchradd yn unig)

Pa ffynonellau sydd ar gael yn eich hardal chi?

- Dadansoddiad o adroddiadau hunan arfarnu ysgolion;
- Dadansoddiad o bolisiau, cynlluniau gwaith, cynlluniau datblygu ysgolion;
- Data perfformiad ysgolion: asesiadau athrawon CA3, canlyniadau TGAU, Safon UG/A;
- Adroddiadau ymweliadau ysgol gan aelodau CYSAG;
- Dadansoddiad o holiaduron ysgol, arolygon ar-lein (disgyblion, staff, llywodraethwyr) wedi'u cyflwyno gan benaethiaid, cydlynwyr neu CYSAG/Cymdeithas CYSAGau Cymru;
- Cyflwyniadau gan gydlynwyr, athrawon, penaeithiaid, disgyblion;
- Llwyddiant mewn cystadleuaethau, achrediadau allanol.

Rhifau - meintiau a chyfrannau

bron bob un	=	gydag ychydig iawn o eithriadau
y rhan fwyaf	=	90% neu fwy
llawer	=	70% neu fwy
mwyafrif	=	dros 60%
tua hanner	=	agos at 50%
lleiafrif	=	o dan 40%
ychydig	=	o dan 20%
ychydig iawn	=	llai na 10%

Pwy sy'n cyfrannu tuag at y monitro?

- athrawon ac aelodau o UDRh ysgolion
- aelodau CYSAG
- swyddogion Awdurdod Lleol/GwE
- athrawon a nodwyd fel athrawon neilltuo
- disgyblion
- llywodraethwyr
- rhieni

Rhagorol

Perfformiad ac arferion cryf iawn, cynaledig

arbennig, da iawn, cryf iawn, eithriadol, yn rhagori ar, arbennig, ardderchog, gwyach, safon uchel iawn, ansawdd uchel iawn, ymestynol, creadigol iawn, ymhell uwchlaw'r disgywiliadau, effeithiol iawn, hyfedr, meistrolgar

Digonol ac angen gwelliant

Cryfderau'n gorbwysu gwendidau, ond agweddau pwysig y mae angen eu gwella

boddhaol, priodol, addas, effeithlon, cymwys, perthnasol, digonol, digon, dilys, cadarn, diogel, canolig, cyson, cymedrol, anghyson,

Da

Nodweddion cryf, er y gall fod angen gwella mân agweddau

llwyddiannus, cryf, cadarn, medrus, buddiol, gwerthfawr, cadarnhaol, trwyadl, defnyddiol, nerthol, grymus, cynhwysfawr, defnydd da, cyson dda, effeithiol, pwrpasol

Anfodddhaol ac angen gwelliant ar frys

Gwendidau pwysig yn gorbwysu cryfderau

annigonol, aneffeithlon, dim, amhriodol, aneffeithiol, anaddas, methu, gwan, gwael, cyfyngedig.

Geiriau/ymadroddion defnyddiol

Mae xxx wedi arwain at....

O ganlyniad i xxx mae safonau xxx wedi codi xx% er xx

Yn dilyn cyflwyno xxx mae xxx wedi gwella, fel y dangosir gan ...

Dengys xxx fod safonau xxx wedi...

Gwelir effaith xxx yn xxx sy'n dangos bod....

Gellir gweld gwelliant mewn xxx yn

Gellir gweld dylanwad xxx yn y gwelliant/cynnydd...

Dengys XXXXX bod x% o'r disgyblion yn gallu/bod gan x% o'r disgyblion ...

Dengys xxx bod x% o'r rhieni/staff/llywodraethwyr yn....

Beth ddylid ei gynnwys?

- Effaith ymyrraeth ar (safonau, lles, addysgu, agweddau, gwerthoedd)
- Tueddiadau dros gyfnod
- Cymhariaeth ag ysgolion eraill (?)
- Barn - defnyddio termau arfarnol
- Meintioli pa bryd bynnag y bo'n bosibl

Enw'r Ysgol:

Addysg Grefyddol

Maes arolygu 1: Safonau Addysg Grefyddol

Pa mor dda y mae disgyblion yn ymdrin â'r cwestiynau sylfaenol, yn archwilio i gredoau, dysgeidiaethau ac arfer(ion) crefyddol ac yn mynegi ymatebion personol i gredoau, dysgeidiaethau, arferion, a chwestiynau sylfaenol? Beth welwch chi yn eu gwaith sy'n dangos eu cynnydd dros amser?

- Defnyddiwch: gwaith y disgyblion, asesiadau athrawon, teithiau dysgu, arsylwadau gwersi i lunio barn.
- I'ch helpu mae: Maes Llafur Cytûn Lleol (Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol); Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009), Canllawiau CYSAG, adroddiadau arholwyr CBAC.

Nodiadau:

- Mae safonau Addysg Grefyddol yn yr ysgol yn dda ac mae disgyblion yn gwneud cynnydd da yn y pwnc drwy eu cyfnod yn yr ysgol. Mae ansawdd gwaith y disgyblion yn y llyfrau yn dda ar draws yr ysgol.
- Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn ymdrin â'r cwestiynau sylfaenol yn fedrus ac yn ymateb yn abl wrth eu trafod. Mae'r rhan fwyaf yn dwyn i gof arferion crefyddol o amryw o grefyddau yn llwyddiannus erbyn brig yr ysgol gan gymharu crefyddau, eu harferion a dysgeidiaeth a thrafod yr hyn sydd yn debyg.
- Mae disgyblion SIY a PYD yn gwneud cynnydd da ac nid oes bwlch rhwng cyrhaeddiad y mwyafrif a chyrhaeddiad eu cyfoedion. Mae disgyblion ADY yn cyrraedd eu potensial yn y pwnc yn gwneud cynnydd da o'u gwaelodlin. Mae gwaith disgyblion MAT o ansawdd da iawn ac maent yn trafod crefyddau yn aeddfed.
- Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn trosglwyddo eu medrau llythrennedd yn llwyddiannus i wersi Addysg Grefyddol, ac mae ansawdd y gwaith llythrennedd yn dda. Mae cyfleoedd rheolaidd i ddatblygu llafaredd, darllen ac ysgrifennu yn y Gymraeg a Saesneg ac fe roddir cyfleoedd i ddatblygu TGCH o fewn y pwnc.
- Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn datblygu sgiliau da sy'n rhoi mynediad iddynt i'r cwricwlwm cyfan. Mae tystiolaeth yr ysgol o arsylwi, teithiau dysgu a thrafod efo disgyblion yn dangos bod y rhan fwyaf ohonynt yn defnyddio'u sgiliau siarad a gwrando, rhifedd, meddwl a TGCh yn dda oddi fewn Addysg Grefyddol ac yn drawsgwricwlaidd

Siarad a Gwrando:

- Mae rhan fwyaf y disgyblion yn gwrando'n ofalus ar gyflwyniadau gan ddangos dealltwriaeth gref o'r prif bwyntiau, a phan yn briodol, yn ymateb gan fynegi barn yn synhwyrol. Maent yn ymfalchio yn yr iaith Gymraeg ac yn ei defnyddio'n naturiol ac yn raenus wrth sgwrsio gyda'i gilydd.
- Erbyn Blwyddyn 2, mae bron pob disgybl yn trafod eu tasgau â hyder cynyddol gan ddefnyddio geirfa eang a chywir, er enghraifft wth drafod sut y gallent leihau sbwriel plastig o fewn yr amgylchedd. Mae bron pob disgybl yng nghyfnod allweddol 2 yn cyfathrebu mewn modd hynod aeddfed yn y Gymraeg a Saesneg ac yn mynegi eu syniadau, eu barnau a'u teimladau yn hyderus ac effeithiol mewn brawddegau estynedig.

Darllen:

- Mae medrau darllen rhan fwyaf y disgyblion yn datblygu'n hynod effeithiol. Yn y dosbarth derbyn, mae bron pob un yn datblygu medrau darllen cynnar yn fuan ac yn magu hyder wrth fwynhau gweithgareddau cyfoethog. Erbyn Blwyddyn 2, mae'r disgyblion yn dewis deunyddiau darllen yn annibynnol gan roi rhesymau am eu dewis.
- Maent yn defnyddio ystod o strategaethau synhwyrol pan fyddant yn darllen testunau anghyfarwydd er mwyn penderfynu ar yr ystyr.

Ysgrifennu:

- Yn y cyfnod sylfaen, mae medrau ysgrifennu'r rhan fwyaf yn datblygu'n hynod gadarn. Yn y dosbarth derbyn, mae disgyblion yn ysgrifennu ystod effeithiol o frawddegau syml am eu hunain mewn portread. Erbyn Blwyddyn 2, maent yn ysgrifennu darnau diddorol yn gynyddol gywir.
- Yng nghyfnod allweddol 2, mae rhan fwyaf y disgyblion yn ysgrifennu'n feddylgar gan ddefnyddio geirfa goeth a dychmygus yn y ddwy iaith. Maent yn arddangos gafael sicr ar atalnodi ac yn sillafu'n gywir. Maent yn defnyddio paragraffau i gyflwyno'u gwaith yn drefnus, gyda'r rheini sy'n fwy abl yn defnyddio cystrawennau mwy amrywiol a chymhleth yn weddol gywir. Yn aml, maent yn dangos gwreiddioldeb wrth ddethol geiriau ac ymadroddion.

Medrau rhifedd ar draws y Cwricwlwm

- Mae Rhifedd ar draws y cwricwlwm yn datblygu'n dda gyda gwaith Matiau Mathemateg , a gwaith Mathemateg trawsgwricwlaidd yn datblygu'n dda iawn mewn rhai meysydd penodol fel Addysg Grefyddol, Hanes a Gwyddoniaeth.
- Yn y cyfnod sylfaen, mae medrau rhifedd y disgyblion yn gadarn ac maent yn eu cymhwyso i safon dda ar draws y cwricwlwm. Mae gan y rhan fwyaf ddealltwriaeth gadarn o werth lle, siâp, mesur, amser ac arian. Maent yn dehongli data yn gynyddol gywir ac yn ei gyflwyno mewn gwahanol ffurfiau, fel graffiau neu dablau. Yng nghyfnod allweddol 2, mae rhan fwyaf y disgyblion yn datblygu dealltwriaeth gadarn o fathemateg ac yn cyflawni'n dda. Pan gânt y cyfle, mae'r rhan fwyaf yn cymhwyso eu medrau rhifedd yn briodol mewn meysydd eraill ar draws y cwricwlwm.

TGCh

- Mae sgiliau TGCh y disgyblion yn dda wrth ddefnyddio ystod o adnoddau megis gliniadur a/neu ipad. Mae'r disgyblion yn gallu defnyddio TGCh yn effeithiol i gyfoethogi eu gwaith yn ogystal â darganfod a defnyddio gwybodaeth o'r wê. Mae disgyblion y CS yn defnyddio TGCh yn effeithiol i gofnodi a chyflwyno gwaith yn ogystal â chyflawni gweithgareddau i gyfoethogi sgiliau Llythrennedd a Rhifedd.
- Erbyn diwedd y cyfnod sylfaen, mae'r rhan fwyaf yn datblygu ystod o fedrau'n llwyddiannus iawn i gyflwyno gwybodaeth, fel trefnu data ar ffurf graff i ddangos y gwahanol fathau o ddail y maent wedi eu casglu. Maent yn cyfathrebu gydag eraill trwy ddefnyddio meddalwedd e-bost yn effeithiol ac yn dod yn gynyddol hyfedr wrth ddefnyddio'u medrau codio er mwyn creu darluniau. Yng nghyfnod allweddol 2, mae'r rhan fwyaf yn cymhwyso'u medrau'n llwyddiannus iawn i greu cyflwyniadau ar ystod o themâu, gan ddefnyddio llechen a sgrin werdd yn effeithiol. Erbyn iddynt gyrraedd brig yr ysgol, mae rhan fwyaf y disgyblion yn creu gwefan effeithiol iawn

Medrau Meddwl

- Datblygir medrau meddwl yn effeithiol ar draws yr ysgol, mae AaGD ar waith ym mhob dosbarth. Mae disgyblion yn cymryd mwy o gyfrifoldeb dros eu dysgu wrth iddynt fynd drwy'r ysgol, maent yn ran o'r broses o bennu MPLI ar draws yr ysgol. Mae disgyblion yn asesu gwaith cyfoedion ac yn hunan asesu'n rheolaidd, gan wella darnau o waith. Mae rhan fwyaf o'r disgyblion ar draws y Cyfnod Sylfaen yn gallu hunan-asesu ac asesu gwaith eu cyfoedion yn syml ac effeithiol drwy ddefnyddio ystod o dechnegau. Mae llawer o ddisgyblion yn cyfathrebu ac yn defnyddio medrau meddwl wrth gydweithio a'i gilydd ac mae'r sgiliau maent wedi datblygu yn hyrwyddo eu cynnydd. Mae Meddylfryd o Dwf wedi ei gyflwyno eleni ac mae'r disgyblion yn datblygu rhinweddau sy'n eu cynorthwyo gyda'u gwaith.

Datblygu creadigrwydd a medrau corfforol

- Mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion yn datblygu creadigrwydd a sgiliau corfforol yn effeithiol drwy fod yn weithredol yn y dosbarth a thu allan. Maent yn defnyddio'r sgiliau yma'n llwyddiannus wrth ddysgu a gallent eu trosglwyddo i sefyllfaoedd cyfarwydd a newydd. Mae rhan fwyaf o'r disgyblion o dosbarth meithrin hyd at blwyddyn 6 yn cymryd cyfrifoldeb dros eu dysgu ac yn datblygu eu creadigrwydd drwy ddatrys heriau o fewn yr ardaloedd dysgu wrth iddynt ddewis adnoddau ac ymchwilio i'w syniadau eu hunain. Defnyddir cerddoriaeth i ddatblygu dawns a symudiadau gerddoriaeth yn rheoliad.

Materion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf:

- Ymglyfarwyddo gyda'r cwricwlwm newydd gan ddechrau mireinio cynlluniau

Mae safonau addysg grefyddol ein disgyblion yn: **Dda**

Maes arolygu 2: Lles ac agweddau at ddysgu am Addysg Grefyddol?***Beth ydych chi'n teimlo y mae disgyblion yn ei ennill o wersi addysg grefyddol?***

- Defnyddiwch: gwaith disgyblion, dadansoddiad o holiadur addysg grefyddol, cofnodion grwp ffocws/Cyngor Ysgol
- I'ch helpu mae: Arweiniad atodol: [gwrando ar ddysgwyr \(ESTYN, Medi 2017\)](#),

Nodiadau:

- Mae safonau ymddygiad a hunanddisgyblaeth bron pob disgybl mewn gwersi, ac o amgylch yr ysgol, yn arbennig o uchel. Maent yn frwdfrydig, yn hynod serchus a chwrtais tuag at ei gilydd, staff ac ymwelwyr ac maent yn dangos balchder mawr yn eu hysgol, eu cymuned a'u Cymreictod. Mae'r disgyblion yn cyfrannu'n helaeth at greu ethos croesawgar, gan weithredu'n hollol naturiol.
- Erbyn diwedd y cyfnod sylfaen, mae'r disgyblion yn deall yn glir y gwahaniaeth rhwng da a drwg a'r hyn sy'n gywir neu anghywir. Maent yn ymwybodol o deimladau pobl eraill ac yn deall y cysyniad o chwarae teg. Mae disgyblion cyfnod allweddol 2 yn ofalus iawn o'u cyfoedion ac yn talu sylw'n gydwybodol i'w hanghenion. Maent yn caniatáu i eraill siarad heb darfu, gan gydnabod eu cyfraniadau a dangos eu gwerthfawrogiad am eu syniadau mewn modd aeddfed iawn.
- Mae bron pob plentyn plant yn hyderus yn egluro agweddau a pwysigrwydd o gadw'n iach.
- Mae rhan fwyaf o'r disgyblion hyn yn hollol ymwybodol fod lefel eu ffitrwydd wedi codi o ganlyniad i'r gweithgareddau hyn a'r sesiynau wythnosol o Addysg Gorfforol. Mae rhan fwyaf o ddisgyblion yn mynychu gwersi/clwb chwaraeon/nofio/dawns yn wythnosol.
- Mae llawer o'r disgyblion o'r farn fod y Cyngorau Dosbarth a'r Cyngor Ysgol yn gryfder a bod llais bron oll o'r disgyblion yn cael gwrandawriad a'u gwerthfawrogi.
- Mae llawer o'r disgyblion o'r farn bod y Cyngor Ysgol wedi gwella'r ysgol drwy wella amser gweithgareddau chwarae, deall pwysigrwydd o yfed dŵr a phwysigrwydd o olchi dwylo. Y rhan fwyaf o'r disgyblion yn ymwybodol o'r datblygiadau mae'r Cyngor wedi ei wneud a'r budd y mae'n ei gael ar bawb.
- Mae gan y rhan fwyaf o ddisgyblion ar draws yr ysgol wybodaeth dda am reolau er mwyn lles a diogelwch a'r dylanwadau sydd yn gallu effeithio ar fywyd iach e.e. ysmegu, yfed, cyffuriau. Cyfeiriant yn rheolaidd at gyfraniad Swyddog Addysg yr Heddlu yn ymwneud â materion megis ddiogelwch y we, (siarad â dieithriaid) diogelwch ar y ffyrdd wrth groesi'r lôn a gweithgareddau Ysgol iach. Mae gan bron pob un o'r disgyblion wybodaeth dda am ddatblygiad eu cyrff trwy ddilyn arweiniad yr Ysgol iach i gyflwyno agweddau ar berthnasedd ac addysg ryw a datblygiad corfforol yn gytunedig gyda'r Corff Llywodraethwyr.

Materion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf

Parhau i ddatblygu adnoddau trawsgwricwlaidd i gyd fynd a'r Gwersi Addysg Grefyddol

Mae agweddau disgyblion tuag at addysg grefyddol yn ein hysgol ni yn: **BARN**

Maes arolygu 3: Addysgu ac phrofiadau dysgu mewn Addysg Grefyddol?

Pa mor dda yw'r cynllunio a'r addysgu mewn addysg grefyddol? Rhowch enghreifftiau o brofiadau addysg grefyddol cyfoethog

- Defnyddiwch: teithiau dysgu, arsylwadau gwersi, gwaith disgyblion, holi disgyblion
- I'ch helpu mae: Maes Llafur Cytûn Lleol (Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol); Arweiniad Llywodraeth Cymru: Pobl, Cwestiynau a Chredoau (2013), Canllawiau a Phroffiliau Enghreifftiol CA2 a CA3 (2011), 14-19 (2009), Canllawiau CYSAG, Addysg grefyddol mewn ysgolion uwchradd (ESTYN, Haf 2013), Addysg grefyddol a moesol yng NghA2 a ChA3 (ESTYN, Haf 2018)

Nodiadau:

- Mae cynllunio ar gyfer Addysg Grefyddol yn fwriadus ac yn ymateb o ofynion y Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol Fe ail-gynlluniwyd cynlluniau tymor hir ar gyfer Addysg Grefyddol ym Medi 2018 er mwyn sicrhau dilyniant yn y medrau. Mae sgiliau y Cyfnod Sylfaen wedi ei mapio Defnyddir y cynlluniau tymor hir yn fwriadus er mwyn cynllunio cyfres o wersi.
- Addysgir Addysg Grefyddol yn wythnosol yn mhob dosbarth.
- Mae llais y disgyblion yn gryf yn yr ysgol ac yn dylanwadu yn gryf ar y cynllunio. O ganlyniad mae tasgau a gweithgareddau yn ennyn diddordeb y disgyblion yn dda.
- Mae y mwyafrif o wersi o ansawdd da ac yn llwyddo i ddatblygu gwybodaeth a dealltwriaeth y disgyblion o gredoau, dysgeidiaethau ac arferion crefyddol yn ogystal a'u medrau pwnc a'u medrau trawsgwricwlaidd yn llwyddiannus.
- Mae ansawdd y cynllunio yn dda ar draws yr ysgol. Mae'r cynllunio yn adeiladu ar ddysgu blaenorol ac yn sicrhau cysondeb a dilyniant o flwyddyn i flwyddyn.
- Mae AaGD yn gryfder yn yr ysgol ac fe sicheir bod nod y wers yn cael ei rannu gyda disgyblion, ynghyd a'r MPLI. Mae hyn yn sicrhau bod y disgyblion uchel yn glir.
- Rhoddir adborth adeiladol gan athrawon, ac fe anogir disgyblion i wella eu gwaith yn rheolaidd. Defnyddir partneriaid trafod yn rheolaidd ac mae disgyblion yn hunan-asesu ac yn asesu cyfoedion yn aml.
- Asesir Addysg Grefyddol yn flynyddol yn ôl y disgrifiadau Deilliannau a Lefelau o'r Fframwaith Enghreifftiol Cenedlaethol. Adroddir ar gynnydd mewn Addysg Grefyddol i rieni yn flynyddol. Dengys yr asesiadau bod y rhan fwyaf o ddisgyblion yn gwneud cynnydd da a chadarn yn y pwnc
- Mae sesiynau i godi ymwybyddiaeth i'r 4 diben wedi sicrhau bod gan yr athrawon dealltwriaeth gynyddol o'r Cwricwlwm newydd. Rhoddir pwyslais ar ddatblygu'r egwyddorion ac mae athrawon CA2 wedi dechrau ymateb iddynt.
- Mae athrawon yn trefnu ymweliadau addysgol i'r Eglwys leol, y Gadeirlan ac i'r Mosg er mwyn i'r disgyblion ymgyswrtu gyda addoldai a defodau.
- Trefnir gweithgareddau yn yr ardaloedd yn y Cyfnod Sylfaen i ddatblygu medrau Addysg Grefyddol e.e. creu dail Palmwydd, creu Gardd y Pasg yn yr ardal tu allan.
- Mae nifer o ymwelwyr yn flynyddol yn yr ysgol er mwyn dyfnhau dealltwriaeth a gwybodaeth y disgyblion o'r Beibl a Cristnogaeth e.e. Ymweliad yr Gweinidog a Swyddog Ieuenctid Capel Berea ac mae'r disgyblion yn ymweld gyda Chapel Lleol i berfformio Gwasanaeth Diolchgarwch yn flynyddol.

Materion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf:

- Parhau i fireinio y cynllunio er mwyn ymateb i ofynion y Cwricwlwm Newydd
- Datblygu gweithgareddau Creadigol

Maes safonau addysgu addysg grefyddol yn ein hysgol ni yn: **Da**

Maes arolygu 4: Gofal, cymorth ac arweiniad mewn Addysg Grefyddol?

I ba raddau mae gwersi/gweithgareddau addysg grefyddol yn helpu disgyblion i fyfyrio ar ymatebion crefyddol ac anghrefyddol i gwestiynau sylfaenol ac i fyfyrio ar eu credoau neu eu gwerthoedd eu hunain? Sut mae addysg grefyddol yn helpu disgyblion i fod yn ddinasyddion gweithredol? I ba raddau y mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd effeithiol i ddisgyblion ddatblygu gwerthoedd sicr a sefydlu eu credoau ysbrydol a moesegol?

- Defnyddiwch: teithiau dysgu, cyfweiliadau gyda disgyblion, rhaglen addoli ar y cyd yr ysgol, cylchlythyr ysgol, cofnodion yr ysgol o unrhyw troseddau casineb/bwlio.
- I'ch helpu mae: Canllawiau CYSAG, Canllawiau ynglyn â addoli ar y cyd (Cymdeithas CYSAGau Cymru), Arweiniad atodol: addoli ar y cyd mewn ysgolion anenwadol (ESTYN, Hydref 2017), Arweiniad atodol: gwrando ar ddysgwyr (ESTYN, Medi 2017)

Nodiadau:

- Mae disgyblion yn cymryd cyfrifoldeb dros eu dysgu yn y gwersi Addysg Grefyddol yn dda.
- Mae llais y disgybl yn gryf, gofynnir i'r disgyblion gyfrannu syniadau am weithgareddau a thasgau sy'n ymwneud gyda thema ac mae'r athrawon yn ymateb iddynt
- Mae gan y rhan fwyaf o ddisgyblion ddealltwriaeth dda o grefyddau eraill oherwydd natur cymuned yr ysgol. Maent yn ymweld gyda Capel, Eglwys ac y Gadeirlan yn ystod eu cyfnod yn yr ysgol.
- Mae gan y rhan fwyaf o ddisgyblion ddealltwriaeth dda o'u hawliau yn dilyn cyflwyniadau gan y Cyngor Ysgol. Maent wedi eu harddangos yn y dosbarthiadau.
- Yn flynyddol mae'r ysgol yn dathlu wythnos Masnach Deg ac yn codi ymwybyddiaeth y disgyblion o bwysigrwydd bod yn ddinesydd byd eang.
- Mae y cynlluniau Addysg Grefyddol yn sicrhau bod hawliau dynol yn cael eu hastudio.
- Mae'r ysgol yn llwyddiannus wrth helpu disgyblion ddeall effaith dewisiadau ffordd o fyw.
- Mae rhan fwyaf o'r disgyblion yn deall effaith ymddygiadau ar eu hiechyd meddwl, eu hiechyd corfforol a'u lles yn awr ac yn y dyfodol.
- Mae'r ysgol yn rhoi cyfleoedd gwerthfawr i ddisgyblion ymgymryd â chyfrifoldebau a chwarae rhan lawn yn yr ysgol ac yn y gymuned ehangach. Ar ddechrau bob themâu caiff bob plentyn gyfle i gynnig syniadau parthed yr hyn maent eisiau ei ddysgu, mae'r staff yn cynnwys y syniadau yma yn eu cynlluniau gwaith cyn belled a bo modd. Drwy'r Cyngor Dosbarth a'r Cyngor Ysgol caiff llais y disgyblion ei glywed wrth iddynt chwarae rhan mewn agweddau o symud yr ysgol yn ei blaen.
- Mae llawer o'r disgyblion yn yfed dŵr yn reolaidd drwy'r dydd ac yn ymwybodol o'r pwysigrwydd.
- Mae'r ysgol yn cynnig y dewis i ddisgyblion, sydd ddim yn bwyta cinio ysgol, i ddod â bocs bwyd iach i'r ysgol. O ganlyniad, trafodir pwysigrwydd bocs bwyd iach yn aml.
- Mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd cyfoethog i'r disgyblion i ddysgu am e-ddiogelwch. Mae'r cyngor e-ddiogelwch yr ysgol sicrhau fod gan bron pob un disgybl wybodaeth pwrpasol a defnyddiol ar gyfer cadw'n ddiogel ar lein.
- Mae Llysgenhadon Chwaraeon yr ysgol yn hybu ffitrwydd a iechyd corfforol yn ystod amseroedd egwyl.
- Mae cymryd rhan mewn Cynllun Ysgol Iach a sesiynau beicio ar gyfer B6 wedi galluogi'r disgyblion i gael dealltwriaeth dda o'r pwysigrwydd i gadw'n ddiogel yn gorfforol ac yn feddyliol.
- Mae gan y rhan fwyaf o ddisgyblion ar draws yr ysgol wybodaeth dda am reolau er mwyn lles a diogelwch a'r dylanwadau sydd yn gallu effeithio ar fywyd iach e.e. ysmegu, yfed, cyffuriau.
- Cyfeiriant yn rheolaidd at gyfraniad Swyddog Addysg yr Heddlu yn ymwneud â materion megis ddiogelwch y we, (siarad â dieithriaid) diogelwch ar y ffyrdd wrth groesi'r Ion a gweithgareddau Ysgol Iach.
- Mae gan bron pob un o'r disgyblion wybodaeth dda am ddatblygiad eu cyrff trwy ddilyn arweiniad yr Ysgol Iach i gyflwyno agweddau ar berthnasedd ac addysg ryw a datblygiad corfforol yn gytunedig gyda'r Corff

Llywodraethwyr.

- Mae'r polisi addysg rhyw a pherthynas yn effeithiol iawn.
- Mae bron bob un o'r disgyblion a'r rhieni yn cytuno yn yr holiaduron fod y disgyblion yn hapus ac yn teimlo'n ddiogel yn yr ysgol. Mae 'Cyfeillion Caredig' yn weithredol yn ystod amser chwarae.
- Mae rhan fwyaf o ddisgyblion yr ysgol yn ymwybodol o'u hawliau i fod yn ddiogel ac mae bron bob un o'r disgyblion yn ymwybodol o bwysigrwydd y 'Bocs Siarad, Amlen 'Rhywbeth i'w ddweud', Llyfr Llais y Plant ar gyfer lleisio pryderon ac yn datgan fod yr ysgol yn ymateb yn effeithiol i hyn.
- Drwy broses democrataidd mae'r ysgol yn darparu cyfleoedd i bob un aelod o bwyllgorau amrywiol yr ysgol i gyfrannu yn dda at benderfyniadau a hynny trwy'r Cyngor Ysgol/Siarter iaith, y Grŵp ECO- gwyrdd, Llysgenhadon gwych, Llysgenhadon, Chwaraeon a Swyddogion Diogelwch y Ffyrdd yr Ysgol a thrwy gymryd cyfrifoldeb am wahanol weithgareddau.
- Mae cyfleoedd i aelodau'r Cynghorau i roi cyflwyniadau r i'r Corff Llywodraethol am eu gwaith a thrwy hynny yn datblygu hyder.
- Mae'r ysgol yn ymdrin â themâu fel Masnach Deg o fewn y cwricwlwm ac yn ystod gwasanaethau sydd yn golygu bod y rhan fwyaf o ddisgyblion gyda dealltwriaeth dda bod yr hyn y maen nhw ac eraill yn ei wneud yn gwneud gwahaniaeth ar sawl lefel boed yn lleol neu ar raddfa ehangach.
- Mae'r ysgol yn hyrwyddo ymagweddau cadarnhaol tuag at gydraddoldeb ac amrywiaeth cymdeithasol drwy weithdrefnau gwahanol, megis casglu tuag at elusennau gwahanol.
- Mae'r ysgol yn cymryd rhan yn holl weithgareddau'r Urdd ac yn sicrhau fod y pob un aelod o'r Urdd yn cael y cyfle i berfformio i feithrin eu hunan hyder. Mae'r elfen berfformio yn agwedd gref iawn o fewn yr ysgol.
- Drwy weithgareddau Siarter iaith, themâu y dosbarthiadau a ethos diwylliedig Gymreig sydd ar lawr y dosbarth mae dealltwriaeth y mwyafrif y disgyblion yn dda iawn o'u diwylliant, y gymuned leol a'r byd ehangach.
- Drwy weithgareddau chwaraeon, yn ystod amser ysgol a thu hwnt i oriau ysgol, mae pob disgybl yn cael cyfle i weithio mewn tîm. Cynhelir clybiau amrywiol ar ôl ysgol.
- Mae'r ysgol yn cymryd rhan mewn amryw o weithgareddau allgyrsiol a chystadlaethau chwaraeon sydd yn agored i bob disgybl e.e. rhedeg traws gwlad.
- Mae gan yr Ysgol berthynas dda gyda gwasanaethau/asiantaethau arbenigol megis Seicolegydd addysg, swyddog Lles a.y.b.
- Mae cyfleoedd i bob disgybl ym ml. 5 i fynychu Glanllyn a Bl.6 i Gaerdydd ac fe caiff y profiadau dysgu eu cyfoethogi'n sylweddol gan ymweliadau oddi ar y safle a thrwy groesawu nifer helaeth o ymwelwyr i'r ysgol.
- Gwneir defnydd effeithiol o wasanaethau a sesiynau addoli ar y cyd er mwyn datblygu agweddau ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol bron pob un disgybl. Creosawir ymwelwyr yn reolaidd i'r cyfnodau hyn er mwyn rhoi sylw i agweddau gwahanol.
- Drwy waith y Llysgenhadon Gwych mae gan mwyafrif y disgyblion ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'r hawliau dynol e.e Trefnu ymweliad Sally Holland (Comisiynydd Plant Cymru) - ' i'r ysgol.
- Rhoddir cyfle dyddiol i ddisgyblion ddatblygu gwerthoedd a sefydlu eu credoau ysbrydol a moesegol.
- Drwy wersi Drama a themâu'r Cwricwlwm mae'r disgyblion yn defnyddio eu dychymyg i greu a pherfformio cyflwyniadau.
- Rhoddir nifer o gyfleoedd i ddisgyblion berfformio yn gyhoeddus megis Eisteddfodau, Gwasanaethau a Chyngherddau.
- Mae'r ddarpariaeth ABaCh ac arferion dyddiol yr ysgol yn hyrwyddo gwerthoedd megis gonestrwydd, goddefgarwch a thegwch.
- Mae'r ysgol hefyd yn hyrwyddo datblygu synnwyr o gyfrifoldeb, yn ymwneud y disgyblion â'i gilydd, mewn gwneud eu tasgau ystafell ddosbarth ac wrth gymryd rhan mewn gweithgareddau all-gwricwlaidd.
- Trwy gyfrwng gwasanaethau ysgol gyfan a gwasanaethau dosbarth, caiff disgyblion amser i ddatblygu ac

adfyfrio, datblygu gwerthoedd moesol megis parch, gonestrwydd a tegwch a datblygu'r dealltwriaeth a'r gallu i wahaniaethu rhwng yr hyn sydd ac nad yw'n dderbyniol. Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn arddangos y gwerthoedd hynny.

- Mae ardal myfyrio yn bresennol ym mhob dosbarth sy'n rhoi cyfleoedd i'r disgyblion feddwl a myfyrio yn dawel.
- Mae ymweliad rheolaidd gan y rheithor lleol i arwain gwasanaethau yn cefnogi gwaith yr athrawon.
- Rhydd gwersi Addysg Grefyddol gyfleoedd i ddisgyblion ddatblygu'n gymdeithasol trwy edrych ar eu gwerthoedd personol ac arferion a credoau eraill trwy'r byd.
- Cynhelir addoli ar y cyd yn ddyddiol ac yn dorfol dwy waith yr wythnos. Mae natur yr addoliad yn Gristnogol ac mae cynlluniau bwriadus yn eu lle. Cynllunir cyfres o gyd addoli torfol sy'n ymwneud gyda thema a gwerthoedd Cristnogol ac mae'r addoli dyddiol yn y dosbarth yn atgyfnerthu'r gwaith.
- Mae'r ysgol yn llwyddiannus wrth gadw disgyblion yn ddiogel rhag peryglon radicaleiddio, mae'r holl staff wedi eu hyfforddi i adnabod arwyddion ac yn deall y drefn pe bai pryder.

Materion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf:

- Parhau i gynllunio addoli ar y cyd ar gyfer yr ysgol gyfan

Ydy'r ysgol yn bodloni'r gofynion statudol ar gyfer addoli ar y cyd?

Ydy

x

Nac ydy

Mae cyfraniad addysg grefyddol i ddatblygiad personol disgyblion a chydlynid cymunedol yn: **Dda**

Maes arolygu 5: Arweinyddiaeth a rheolaeth mewn Addysg Grefyddol?

A oes gan yr arweinydd pwnc addysg grefyddol y medrau a'r ddealltwriaeth angenrheidiol i arwain y pwnc yn effeithiol? Sut ydych yn gwybod?

- Defnyddiwch: cynlluniau gwaith, adroddiadau monitro ac hunan arfarnu, arfarniad o ddata, cyfweiliadau gyda'r cydlynid a'r llywodraethwr dynodedig/ymwelydd CYSAG, cofnodion cyfarfodydd staff, cynllun gwella, arfarniad cynnydd, astudiaeth achos yn dilyn cydweithio ysgol-i-ysgol.

- I'ch helpu mae: canllawiau CYSAG

Nodiadau:

- Mae'r arweinyddiaeth gan y cydlynid yn dda ac mae'n gosod disgwyladau uchel ar gyfer y pwnc. Mae'n meddu ar y gwybodaeth a'r dealltwriaeth i arwain yn effeithiol.
- Mae adnoddau pwrpasol megis ardaloedd, arteffactau a llyfrau crefyddol yn yr ysgol. Mae digon o adnoddau o ansawdd da yn yr ysgol.
- Mae polisiau yn eu lle ac wedi eu hadolygu'n unol a'r amserlen. Caiff gwybodaeth am ethos yr ysgol a'i natur Cristnogol ei rannu gyda rhieni yn y llawlyfr. Mae gwybodaeth am yr hawl i dynnu disgyblion o wersi Addysg Grefyddol yn y llawlyfr.
- Nid oes disgyblion wedi dewis peidio cymryd rhan yn y cyd addoli.
- Nid oes disgyblion wedi eu tynnu o wersi addysg grefyddol.
- Mae'r UDRh yn craffu ar lyfrau yn dymhorol ac yn monitro y ddarpariaeth ar gyfer Addysg Grefyddol, yn llunio adroddiadau ac yn adrodd i'r Corff Llywodraethwyr

Materion gwella sydd angen sylw yn ystod y flwyddyn nesaf

Datblygu rol y disgyblion ymhellach

Parhau i ddatblygu cysylltiadau gyda ysgolion eraill, yn bennaf ysgolion Eglwysig

Mae arweinyddiaeth a rheolaeth mewn addysg grefyddol yn: **Dda**

Agweddau i gael sylw

Camau gweithredu

Pwy?

Erbyn pryd?

		Nid oes rhaid rhannu'r manylion hyn gyda CYSAG ond mae angen i gofnodion yr ysgol sicrhau bod atebolrwydd yn glir i staff a llywodraethwyr	
<ul style="list-style-type: none"> Ymgyfarwyddo gyda'r cwricwlwm newydd gan ddechrau mireinio cynlluniau 	Dilyn Camau'r CDY		
<ul style="list-style-type: none"> Parhau i ddatblygu adnoddau trawsgwricwlaidd i gyd fynd a'r Gwersi Addysg Grefyddol 	Dilyn Camau'r CDY		
<ul style="list-style-type: none"> Parhau i fireinio y cynllunio er mwyn ymateb i ofynion y Cwricwlwm Newydd Datblygu gweithgareddau Creadigol 	Dilyn Camau'r CDY		
<ul style="list-style-type: none"> Parhau i gynllunio addoli ar y cyd ar gyfer yr ysgol gyfan 	Dilyn Camau'r CDY		
<ul style="list-style-type: none"> Datblygu rol y disyblion ymhellach Parhau i ddatblygu cysylltiadau gyda ysgolion eraill, yn bennaf ysgolion Eglwysig 	Dilyn Camau'r CDY		

Arfarniad crynodol a fydd yn cyfrannu at arfarniad yr ysgol o 'Ddatblygiad Personol (4.2)'

Cryno! Tua 50 o eiriau.

Mae gan yr ysgol ethos hynod ofalgar a chyfeillgar sy'n hyrwyddo pwysigrwydd cwrtseisi, parch a dyfalbarhad disgyblion yn effeithiol iawn. Mae rhaglen addysg bersonol a chymdeithasol yr ysgol yn cyfrannu'n llwyddiannus iawn tuag at sicrhau bod diwylliant cyfoethog o barch, cydraddoldeb a thegwch yn bodoli, sy'n hybu gwerthoedd yr ysgol yn arbennig. Mae'r ysgol yn datblygu medrau cymdeithasol ac Adroddiad ar Ysgol Y Garnedd Mai 2019 8 emosiynol y disgyblion yn hynod effeithiol. Enghraifft arbennig o hyn yw'r ffordd mae'n datblygu'r meddylfryd o ddyfalbarhad a gwydnwch yn y disgyblion, sy'n nodwedd gref ar draws yr ysgol. Nodwedd eithriadol arall yw'r gofal sydd gan ddisgyblion dros ei gilydd, sy'n cynnwys gweithredu fel 'cyfeillion caredig' i gefnogi disgyblion sy'n teimlo'n unig neu'n isel yn ystod amser egwyl a chinio.

Enw'r pennaeth Llion Williams

Llofnod y pennaeth

Dyddiad: 19/9/19

DRAFFET